

**Veronika ŠULCOVÁ – Dana F. SZEMÁLYOVÁ, Šněrovačku nebo korzet?
Spodní tvarovací oděvy a oděvní součástky 2. poloviny 18. století
až 1. poloviny 20. století / Stays, or a corset? Shaping underclothing
and undergarments from the second half of the 18th century until the first
half of the 20th century, Praha, Národní muzeum 2019, 256 s.
ISBN 978-80-7036-605-9.**

Unikátní kniha představuje jednu část sbírky textilu Historického muzea (Národního muzea). Publikace je psána česky se souběžným anglickým překladem a je rozdělena na dvě části – textovou pasáž a katalog, který je tvořen z jednotlivých textilních předmětů ze sbírek Historického muzea. Autorky Veronika Šulcová a Dana F. Szemályová se věnují popisovaným artefaktům velmi pečlivě a čtenář se tak díky nim může seznámit se spodním textilním oděvem v éře nastupující průmyslové revoluce.

V úvodních kapitolách je stručně popsána sbírka oddělení starších českých dějin a dále sbírka novodobých dějin, z které byly vybrány předměty pro katalog publikace a dále jsou představeny metody výzkumu, jež zahrnoval i mikroskopický průzkum, analýzy netextilních materiálů, rentgenografii a v jednom případě též rentgenovou tomografii. Kniha se věnuje též adjustaci šněrovaček a korzetů, kde autorky připomínají nutnost užití podpůrných forem při uložení tohoto typu oděvu, aby nedošlo k polámání výtuh, a tím tak nenávratnému poškození sbírkového předmětu. Jsou zde popsány materiálové možnosti, které nabízí současná adjustace historického textilu a způsob uložení tohoto materiálu v depozitářích. Kniha je tedy praktickým průvodcem péče o historické textilní artefakty a mohou ji ocenit pracovníci z jiných muzeí, kteří spravují sbírky textilu.

Další části knihy se soustředí na historické vrocení jednotlivých sbírkových předmětů, historický kontext nošení šněrovaček a jejich výroby. V této pasáži se však objevují drobné tiskové chyby, např. prof. Lenderová je nazývána v textu Landerovou. V seznamu bibliografie se již jméno objevuje správně. Publikace upozorňuje na fakt, že zprvu nebylo ženám dovoleno šít oděvy a nebyly přijímány do krejčovských cechů, což je ovšem otázka k diskusi. Autorky pracují se zahraniční literaturou, kde je tato praxe popsána. Ženy mohly údajně pouze pomáhat mužům-krejčím a až s příchodem 19. století se tato atmosféra uvolnila a ženám bylo dovoleno mít své vlastní krejčovské ateliéry. V knize je dále upozorněno na fakt, že šněrovačky nevznikaly pouze na zakázku, ale bylo možné je zakoupit už hotové např. na jarmarku.

Publikace dále připomíná fenomén nošení šněrovaček jako nedílnou součást oděvu, která tvarovala ženské tělo a byla tak odrazem společenského statusu. Autorky uvádějí, že tato část oděvu se nosila ve všech společenských vrstvách, stejně tak ve městech i na venkově, přičemž dámy z vyšších vrstev potřebovaly k jejímu obléknutí asistenci služebné. Pozornost je směřována i na odlišnosti v nošení šněrovaček ve městech a na venkově,

kde se tato část oděvu nosila jako svrchní, takže sbírkové předměty se nezachovaly v tak intaktním stavu jako ty z městských aglomerací.

V katalogové části jsou jednotlivé sbírkové předměty pečlivě popsány a nechybí ani rozkreslení stříhové konstrukce nebo detailní fotografie zobrazující vzory tkanin. Autorky popisují provenienci a způsob získání předmětů do sbírky, materiál a proporce jednotlivých artefaktů. Je zde připomenuto, že základními materiály k výrobě šněrovaček byly vrchní tkanina, lněné plátno a hrubší plátno zpevněné kličem nebo škrobem. Pro pevné výztuhy se zase obvykle používaly velrybí kostice, které představovaly ideální přírodní materiál, jež byl lehký, ohebný, pružný a přizpůsobivý. Kromě korzetů se v katalogu objevují i honzík a krinolína jakožto unikáty celé historické kolekce textilu.

Kniha je nadprůměrným výsledkem práce v oblasti restaurátorského průzkumu, jelikož autorky prokazují velkou znalost materiálu i dobových reálií a pracují s nejnovějšími metodami v oblasti restaurování, které zahrnují již výše zmíněný rentgen, mikroskopické zobrazování nebo pečlivé makroskopické zhodnocení sbírkového předmětu. Celkově publikace představuje průvodce jednou částí sbírky textilu Historického muzea, ale může sloužit i jako pomocník při péči o textilní materiály kurátorům a restaurátorům z jiných institucí.

Mgr. Ema Součková, Ph.D.

Ústav historických věd, Fakulta filozofická,

Univerzita Pardubice

ema.souckova@upce.cz